

Raadsvoorstel

Waalre, 10 mei 2016

Vergaderdatum	: 12 mei 2016
Voorstelnummer	: 2016-25
Zaaknummer	:
Portefeuillehouder	: Burg. J. Brenninkmeijer
Naam opsteller	: S. Cannemeijer
Naam voorstel	: Voorstel tot het geven van wensen en bedenkingen op het voorgenomen collegebesluit Opvang Vluchtelingen Waalre.
Grondslag raadsbesluit	: Op grond van artikel art. 169, lid 4 van de Gemeentewet, geeft het college de raad vooraf inlichtingen over de uitoefening van de bevoegdheden, bedoeld in artikel 160, eerste lid, onder e, f, g en h, indien de raad daarom verzoekt of indien de uitoefening ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente. In het laatste geval neemt het college geen besluit dan nadat de raad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen. Het betreft hier een dergelijk besluit.

Voorgesteld wordt:

Tijdens de oordeelsvormende raadsbijeenkomst van 12 mei 2016 wensen en bedenkingen ter kennis te brengen ten aanzien van het volgende op 10 mei jl. genomen voorgenomen besluit:

1. Als inzet voor de regio Brainport, het terrein van het voormalige honkbalveld op Sportpark Waalre beschikbaar te stellen om een tijdelijk AZC te vestigen voor maximaal 300 vluchtelingen.

Onderwerp

Opvang Vluchtelingen Waalre.

Voorstel

Tijdens de oordeelsvormende raadsbijeenkomst van 12 mei 2016 wensen en bedenkingen ter kennis te brengen ten aanzien van het volgende op 10 mei jl. genomen voorgenomen besluit:

1. Als inzet voor de regio Brainport, een terrein beschikbaar te stellen om een tijdelijk AZC te vestigen voor maximaal 300 vluchtelingen.
2. Hiervoor te kiezen voor het terrein van het voormalige honkbalveld op Sportpark Waalre.

Inleiding

Sinds de zomer van 2015 heeft Nederland te maken met een grote vluchtelingen instroom. Het COA kan deze vluchtelingen niet opvangen binnen de bestaande capaciteit. Het Rijk heeft aan alle gemeenten gevraagd om extra voorzieningen te creëren. Deze vraag is vervolgens op 31 maart jl. door de Commissaris van de Koning geconcretiseerd. Noord-Brabant moet dit jaar 7.200 extra vluchtelingen opvangen. Dit is een gezamenlijke opgave voor alle Brabantse gemeenten, die hier het 'Pact van Brabant' over hebben afgesloten. Voor onze regio (Brainport) betekent dat 1.060 extra vluchtelingen in 2016. De regio Brainport wordt gevormd door de gemeenten Eindhoven, Veldhoven, Best, Son en Breugel, Nuenen, Geldrop-Mierlo en Waalre. Waalre wil graag verantwoordelijkheid nemen voor extra opvang.

De afgelopen tijd heeft met name de discussie over de grootschaligheid van opvanglocaties de landelijke en regionale media beheerst. Experimenten van kleinschaliger opvang (kleiner dan de gehanteerde ondergrens van 200 van het COA) komen daarbij naar voren. Ook in de voorbereidingsfase naar dit voorgenomen besluit is deze discussie gevoerd, ook in het college. Daarbij werd duidelijk dat ook inwoners voorstander zijn van dergelijke kleinschaliger opvang. Het college sluit zich echter aan bij het standpunt van de Commissaris van de Koning dat hij in zijn brief van 31 maart jl. inneemt en handelt daar vervolgens naar met dit voorgenomen besluit: "Dit zijn experimenten waarover de bestuurlijke opdrachtgever van het COA (lees: de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie) en de betrokken gemeenten nog volop met elkaar in gesprek zijn. Ik merk echter dat als gevolg hiervan veel gemeenten een afwachtende houding aannemen en dat lopende initiatieven voor het realiseren van (nood)opvang onder extra druk komen te staan. Gelet op de grote hoeveelheid nog deze zomer te regelen (nood)opvang, kunnen wij echter niet wachten op de resultaten van deze experimenten, waarvan ik overigens van harte hoop dat zij op bestuurlijk draagvlak kunnen rekenen (en een inspiratie zijn voor volgende fasen van beleidsontwikkeling). Daarvoor ontbreekt ons simpelweg de tijd en is de urgentie om plaatsen te regelen voor het COA te groot".

Het college is met de Commissaris van mening dat gehandeld dient te worden. Met bovenstaande inzet is dat wat het college doet. Het college is van mening dat een tijdelijk AZC voor maximaal 300 vluchtelingen op de betreffende locatie gepast is en dat hierbij de leefbaarheid en veiligheid voor omwonenden niet in het geding is.

Beoogd resultaat

De gemeente Waalre wil een substantiële bijdrage leveren aan de opvang van vluchtelingen, waarbij medemenselijkheid en verantwoordelijkheid de kernwaarde zijn.

Argumenten

1.1 De opgave voor het creëren van een groot aantal opvangplaatsen is urgent.

Zoals in de inleiding is aangegeven gaat het in het land, de provincie en onze regio om veel opvangplaatsen, die snel gerealiseerd moeten worden. Zonder een stevige inzet nog voor de zomer zal terug moeten worden gevallen op de voor zowel gemeenten als asielzoekers belastende en weinig doelmatige vorm van crisishulpverlening (72-uursopvang). Dit zou zeer ongewenst zijn en dat moeten we dus te allen tijde proberen te voorkomen.

1.2 Het college wil zijn verantwoordelijkheid nemen en een substantiële bijdrage leveren aan die opgave.

Tot voor kort kon nog worden weggekeken en dat is ook op veel plaatsen gebeurd. Gezien de urgentie is dat niet meer mogelijk. Het college is unaniem van mening dat het niet weg wil en mag kijken en mee verantwoordelijkheid moet nemen voor een passende oplossing. Het voorgenomen besluit wordt niet genomen omdat het moet, maar op de eerste plaats vanuit een humanitaire grondhouding. Tegelijkertijd is het zo dat de Provincie de oplossing bepaalt als het college niet (samen met de regio) met een goed voorstel komt. En dat moet voorkomen worden.

1.3 Het aantal van maximaal 300 vluchtelingen maakt een regulier AZC met eigen voorzieningen mogelijk.

Het COA hanteert 300 opvangplaatsen als ondergrens voor een regulier AZC. Wel is een satelliet mogelijk met 200 opvangplaatsen. Een belangrijk nadeel van een kleinschaliger opvang van asielzoekers is dat op de locatie van het AZC minder voorzieningen worden getroffen door het COA. Op een regulier AZC wordt door het COA toegang tot basisvoorzieningen als kook- en wasruimten en computers georganiseerd. Ook zorgt het COA voor begeleiding en dagbesteding van de bewoners van het AZC. Wanneer een kleinschaliger AZC wordt gerealiseerd, betekent dit dat er minder voorzieningen op het AZC zijn en de bewoners van het AZC voor dagbesteding, onderwijs en andere activiteiten naar elders moeten (bijvoorbeeld een ander AZC in de regio of voorzieningen in het dorp). Naast dat dit voor de bewoners van het AZC zelf niet prettig is, levert dit ook meer overlast op voor de directe omgeving. Denk aan de vervoersbewegingen die ontstaan doordat dagelijkse bussen de bewoners naar andere locaties vervoeren. Daarnaast betekent minder voorzieningen op het AZC ook dat de gemeente meer inzet en investeringen moet doen op het gebied van dagbesteding en onderwijs.

1.4 Het aantal van maximaal 300 vluchtelingen acht het college passend met het oog op de leefbaarheid en veiligheid.

Een AZC met 300 vluchtelingen is relatief kleinschalig. Door goede afspraken met alle betrokkenen te maken zal een goede inpassing van het AZC in de omgeving mogelijk zijn. Het COA heeft hiermee veel ervaring en zal in samenspraak met de gemeente (zowel bij de oprichting van het AZC als bij het in bedrijf zijn van het AZC) de benodigde maatregelen treffen om op het terrein zelf, maar ook in de omgeving de leefbaarheid en veiligheid te waarborgen. Een integraal veiligheidsplan zal vooraf worden opgesteld, waarin de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van alle betrokken partijen zijn vastgelegd. Gemeenten die een asielzoekerscentrum op hun grondgebied hebben, geven aan dat er zich weinig tot geen incidenten hebben voorgedaan waarbij mensen

van buiten het AZC gedupeerd werden. Volgens de gemeenten nam verder de criminaliteit niet toe, zo blijkt uit een onderzoek van de NOS in oktober 2015.

1.5 Door lokale omstandigheden hebben wij steeds meer moeite ons jaarlijks quotum van statushouders te vestigen. Met de vestiging van een AZC vervalt die verplichting.

In 2016 moet in de gemeente Waalre voor 43 statushouders huisvesting gevonden worden. Op jaarbasis komen gemiddeld 60 sociale huurwoningen in de gemeente Waalre vrij. Daarvan is 25% bestemd voor urgent woningzoekenden (15 woningen) en voor 43 statushouders zijn ongeveer 20 sociale huurwoningen nodig. Dit zou betekenen dat nog maar een beperkt aantal sociale huurwoningen op jaarbasis beschikbaar blijft voor de regulier woningzoekenden op de sociale huurmarkt in Waalre. Een mogelijkheid is om tijdelijke woonunits op braakliggende terreinen te plaatsen. Hierdoor kan het aanbod op de sociale huurmarkt op korte termijn vergroot worden. Plaatsing van woonunits vraagt echter een behoorlijke investering van de woningcorporaties (aanschaf woonunits) en de gemeente (aanleg nutsvoorzieningen en herinrichting openbare ruimte). Daarbij komt de opgave ieder jaar terug en zou je dus herhaaldelijk moeten investeren.

De mogelijkheden voor extra huisvesting middels woningsplitsing of kamerverhuur in Waalre zijn doorlopen en voor zover de gemeente bekend uitgeput. Het gemeentelijke pand aan Raadhuisstraat 22 (voormalige wereldwinkel) wordt momenteel omgebouwd voor kamergewijze bewoning.

Eveneens zijn de mogelijkheden voor het ombouwen van leegstaand vastgoed, zoals kantoren, door de gemeente doorlopen en daar zijn geen direct bruikbare panden uitgekomen. We hebben gesproken met verschillende eigenaren van leegstaande kantoren al dan niet samen met woningbouwcorporaties. (o.a. Juliana de Lannoylaan, Leesakker, boven Den Hof, in Den Hof en met meerdere eigenaren in Diepenvoorde). Dit is niet gebeurd op 't Broek omdat dit een bedrijventerrein is waar geen sprake is van structurele leegstand en het omvormen van bedrijfsgebouwen naar woningen planologisch niet mogelijk c.q. wenselijk is. De eigenaren met wie gesproken is geven om diverse redenen aan op dit moment geen belangstelling te hebben in een transformatie van hun pand naar woningen. Overigens kunnen eigenaren van (leegstaand) vastgoed zich altijd melden bij de gemeente wanneer ze vastgoed willen transformeren naar woningen. Tot nu toe heeft echter één eigenaar van een braakliggend terrein in Ekenrooi Zuid zich gemeld bij de gemeente. Onderzoek naar de (on)mogelijkheden van deze locatie is momenteel nog gaande. De conclusie is dat er momenteel geen geschikt vastgoed is voor de vestiging van grotere aantallen statushouders.

In de regio is de afspraak gemaakt dat de 7 gemeenten in de regio Brainport gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de opgave van de opvang van vluchtelingen én statushouders. De afspraak is dat indien er een AZC wordt gevestigd in Waalre de opgave voor statushouders wordt overgenomen door de regio.

1.6 Het vestigen van een AZC door het COA is op korte termijn voor de gemeente Waalre praktisch mogelijk.

Er is met het COA gesproken over de betreffende locatie en het COA wil daar graag een AZC vestigen. Het COA geeft aan hiervoor in totaal 9 maanden nodig te hebben. Het COA is verantwoordelijk voor de vestiging en exploitatie van het AZC. De gemeente zal gevraagd worden de grond te verhuren, de benodigde vergunningen te verlenen en samen met het COA en inwoners de komst van het AZC en zijn bewoners zo goed

mogelijk voor te bereiden. Het college is er van overtuigd dat dit praktisch gezien tijdig en op een zorgvuldige wijze kan worden uitgevoerd.

1.7 Het COA is verantwoordelijk voor de bouw en de exploitatie van het AZC. Uitgangspunt is dat de komst van een AZC voor de gemeente minstens kostenneutraal gebeurt.

De bouw en de exploitatie van het AZC gebeurt op kosten van het COA. Het COA huurt het terrein van de gemeente en betaalt hiervoor huur. Daarnaast ontvangt de gemeente een vergoeding voor de voorbereidingskosten voor vestiging van een AZC. De gemeente ontvangt verder een vergoeding gerelateerd aan het aantal opgevangen asielzoekers, plus een vergoeding voor kosten van maatschappelijke begeleiding en eventueel onderwijs. In principe zullen de vergoedingen en kosten in evenwicht zijn.

1.8 Het COA heeft aangegeven de betreffende locatie zeer geschikt te vinden voor het vestigen van een AZC voor maximaal 300 vluchtelingen.

De locatie van het voormalige honkbalveld op Sportpark Waalre heeft de voorkeur boven de twee weilanden in uitbreidingsgebied Waalre-noord (ten zuiden van de Heistraat). Aan de hand van criteria van het COA is een objectieve afweging gemaakt en zijn er twee belangrijke argumenten die leiden tot de keuze voor deze locatie. Het belangrijkste argument is de bestaande infrastructuur op/bij het honkbalveld, zoals wegen, verlichting, kabels en leidingen. Daardoor is een AZC op dit terrein aanzienlijk sneller, eenvoudiger en daarmee ook goedkoper te realiseren dan op de andere locaties. Daarnaast ligt de locatie honkbalveld dicht bij voorzieningen als winkels, basisschool en openbaar vervoer, wat ten goede komt aan de integratie van de bewoners van het AZC. Op de overige argumenten scoren de drie locaties ongeveer gelijk. Daarbij gaat het om voldoende ruimte, huurkosten, mogelijke geluidsoverlast door bedrijven in de buurt, verkeerssituatie, gemeentelijk eigendom en beschikbaarheidsduur.

Kanttekeningen

Op 31 maart jl. heeft een beeldvormende vergadering van de gemeenteraad plaatsgevonden, waarin het college het voorgenomen besluit over een AZC voor maximaal 300 vluchtelingen heeft gepresenteerd. Doel van deze avond was de raad in te lichten over de inzet van het college en de raad door presentaties en reacties van inwoners hierop zich een beeld te laten vormen over dit onderwerp en hoe hierover gedacht wordt door inwoners van Waalre. Op deze avond hebben 50 inwoners hierover open met elkaar van gedachten gewisseld en hun meningen meegegeven aan college en raad. Toen al werd duidelijk dat een deel van de aanwezige inwoners kritisch stond tegenover de komst van een AZC in Waalre.

Het college heeft in de weken na 31 maart met verschillende instellingen, verenigingen en inwoners gesproken over de mogelijke komst van een Asielzoekerscentrum (AZC) in Waalre. Er is o.a. anderhalf uur gesproken met een delegatie van bewoners uit Hoogh Waalre (zij hebben later een petitie aan het college aangeboden), met de directeur van BSO De Wilderen, met bestuursleden van voetbalvereniging RKVVW, de Stichting Sportvelden Waalre en de Scouting Aalst-Waalre. Inwoners van Hoogh Waalre hebben hun zorgen geuit over de gevolgen van een AZC voor o.a. de leefbaarheid, de waarde van hun woningen en de veiligheid. De school en verenigingen hebben een overwegend positieve grondhouding en zien kansen en mogelijkheden in de komst van een AZC. Zij hebben reeds toegezegd bij de komst van een AZC om tafel te gaan om te bespreken hoe zaken zo goed mogelijk te laten verlopen.

Inmiddels zijn (t/m de datum 4 mei 2016) ook 25 kritische reacties per mail of brief ontvangen van inwoners van Waalre, waarin zorgen geuit worden over de komst van een AZC in Waalre. Tevens is de petitie Heistraat-Noord door het college in ontvangst genomen, getekend door 305 bewoners van die wijk, tegen de komst van een AZC op de Heistraat. Deze reacties en de petitie en het antwoord daarop zijn als bijlage bij dit collegeadvies gevoegd. De bijgevoegde ingezonden brieven zijn op grond van artikel 10 lid 2 onder e van de Wet openbaarheid van bestuur in het kader van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer geanonimiseerd.

Afgezien van het feit dat een aantal inwoners tegen de komst van een AZC in Waalre is, al dan niet afhankelijk van een locatie, geeft een aantal inwoners ook aan dat zij hadden gewild dat de besluitvorming door middel van burgerparticipatie tot stand was gekomen.

Hiervan is echter vanuit de overtuiging dat burgerparticipatie op dit concrete en complexe vraagstuk (plaats, omvang en duur van vluchtelingenopvang) niet snel tot effectieve oplossingen leidt afgezien. Insteek van het college is echter altijd geweest inwoners van Waalre maximaal te informeren. Hiervoor is een speciale website in het leven geroepen, wekelijks wordt de actuele stand van zaken rondom dit onderwerp gecommuniceerd in De Schakel en inwoners kunnen zich inschrijven voor een digitale nieuwsbrief, zodat ze actief worden benaderd wanneer er nieuws op de website is verschenen. In april is gemeentebreed een flyer verspreid waarin nog eens gewezen is op de speciale website.

Indien een AZC gevestigd zal worden, zullen inwoners uitgenodigd worden voor de verdere uitwerking van de plannen. Het gaat dan o.a. om onderwerpen als integratie, onderwijs, zorg, werk, inrichting van het terrein, vrijwilligerswerk, leefbaarheid en veiligheid.

Kosten en dekking

De bouw en de exploitatie van het AZC gebeurt op kosten van het COA. Het COA huurt het terrein van de gemeente, en betaalt hiervoor huur. Daarnaast ontvangt de gemeente een vergoeding voor de voorbereidingskosten voor vestiging van een AZC. De gemeente ontvangt verder een vergoeding gerelateerd aan het aantal opgevangen asielzoekers, plus een vergoeding voor kosten van maatschappelijke begeleiding en eventueel onderwijs. In principe zijn de vergoedingen en kosten in evenwicht. Uitgangspunt is dat de komst van een AZC kostenneutraal moet plaatsvinden.

Vervolgprocedure en planning

Duidelijkheid over de komst van het AZC is er op z'n vroegst in de tweede helft van mei 2016. Na het definitieve collegebesluit, dat zo snel mogelijk na 12 mei 2016 zal worden genomen, moet nog blijken of een AZC in Waalre een noodzakelijk onderdeel is van het gezamenlijke plan van de regio Brainport (Eindhoven, Veldhoven, Best, Son en Breugel, Nuenen, Geldrop-Mierlo en Waalre). Hierin moet staan welke gemeente welk aandeel kan leveren, in welke vorm, om aan de opdracht van de Commissaris van de Koning te voldoen: met spoed huisvesting realiseren voor 1.060 extra vluchtelingen. In dit plan moet overigens ook staan hoe de regio de opgave van de huisvesting van 974 statushouders denkt te realiseren. Om aan deze vraag tegemoet te komen zal het Actieplan statushouders 2016-2017 van het Stedelijk Gebied, waartoe Waalre behoort, integraal opgenomen worden in het plan van aanpak van de regio. Het hele plan moet op

15 mei a.s. zijn ingediend bij de Provincie. De Provincie zal het complete beeld voor Brabant samen met het COA maken en zodra blijkt dat de noodzaak van een AZC in Waalre aanwezig is, zal het COA formeel aan de gemeente de vraag stellen de grond te mogen huren voor de vestiging van een AZC. De insteek zal zijn een huurperiode van 5 + 5 jaar. De laatste 5 jaar worden alleen ingevuld als de noodzaak voor opvang nog aanwezig is. Hierover en over andere zaken die in het huurcontract moeten worden opgenomen, zullen dan gesprekken plaatsvinden. Hierna wordt een huurcontract afgesloten en zal het COA de benodigde vergunningen aanvragen. Tegen de verlening van de vergunningen en de eventuele wijziging van het bestemmingsplan staan de gebruikelijk bezwaar- en beroepsmogelijkheden open. Het COA heeft aangegeven na besluitvorming ongeveer 9 maanden nodig te hebben om een AZC in Waalre te realiseren.

Communicatie

Zodra 100% zeker is dat het AZC in Waalre komt, dan worden omwonenden, basisschool De Wilderen, de sportverenigingen, maatschappelijke organisaties van Waalre en inwoners uitgenodigd voor de verdere uitwerking van de plannen. Het gaat dan o.a. om onderwerpen als integratie, onderwijs, zorg, werk, inrichting van het terrein, vrijwilligerswerk, leefbaarheid en veiligheid. Ook wordt zo snel mogelijk een bezoek aan een AZC in de regio mogelijk gemaakt. Op de speciale site www.waalre.nl/opvangvluchtelingen is alle actuele informatie over dit onderwerp te vinden. Hier kan men zich ook aanmelden voor de email-nieuwsbrief.

Bijlagen onderdeel van het voorstel

Geen

Bijlagen ter informatie

1. De afzonderlijke brieven en mails die ontvangen zijn naar aanleiding van de voorgenomen inzet van het college van een AZC in Waalre voor maximaal 300 vluchtelingen en de antwoorden daarop.
2. De petitie Heistraat-Noord.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WAALRE,
de secretaris,

de burgemeester,

drs. J.W.F. Compagne

drs. J.W. Brenninkmeijer